

การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนการปลูกถั่วลิสง กรณีศึกษาเกษตรกรเพิ่มรายได้ของ
เกษตรกรบ้านโคกแฝก จังหวัดนครราชสีมา

**Cost-Benefit Analysis of Peanut Cultivation: A Case Study on Income
Enhancement Strategies for Farmers in Ban Khok Faek,
Nakhon Ratchasima Province**

เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ และ สุกฤตา บุรินทร์วัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Benjamas Apisithpinyo and Sukritta Burinwattana

Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Benjamas.a@nrru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางบัญชีกับ
ต้นทุนและผลตอบแทนที่เป็นเงินสดจากการปลูกถั่วลิสง 2) ศึกษาจุดคุ้มทุนและประเมินส่วนเกินความ
ปลอดภัยในการลงทุน และ 3) ศึกษาและวิเคราะห์กลยุทธ์การเพิ่มรายได้จากการปลูกถั่วลิสงของเกษตรกร
หมู่บ้านโคกแฝก จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิง
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสงในพื้นที่จำนวน 20 คน

ผลการวิจัยพบว่าต้นทุนการผลิตทางบัญชีเท่ากับ 10,047.20 บาทต่อไร่ต่อปี สูงกว่าต้นทุนที่เป็นเงิน
สด 6,603.48 บาทต่อไร่ต่อปี เนื่องจากรวมค่าแรงงานในครัวเรือนและค่าเสื่อมราคา ส่งผลให้กำไรขั้นต้นทาง
บัญชีเท่ากับ 7,677.80 บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 43.32 ของรายได้) น้อยกว่ากำไรขั้นต้นเงินสด 11,121.53
บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 62.74 ของรายได้) การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนพบว่ากิจการมีรายได้สูงกว่าจุดคุ้มทุน
16,830.27 บาทต่อไร่ต่อปี และมีส่วนเกินที่ปลอดภัย 7,290.30 บาทต่อไร่ต่อปี แสดงถึงความสามารถในการ
ทำกำไรที่ดี

การศึกษากลยุทธ์การเพิ่มรายได้พบว่า การปลูกถั่วลิสงมีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ แม้ต้นทุน
แรงงานจะมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 59.94 ของต้นทุนทางบัญชี แต่ผลตอบแทนยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยมี
กำไรสุทธิทางบัญชี 7,290.30 บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 41.13 ของรายได้) และกำไรสุทธิเงินสด 10,734.03
บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 60.55 ของรายได้)

ข้อมูลนี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการผลิต การกำหนดราคา และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกร เช่น การพิจารณาลงทุนในเทคโนโลยีเพื่อลด

* วันที่รับบทความ : 12 กรกฎาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 4 สิงหาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 7 สิงหาคม 2567

Received: July 12 2024; Revised: August 4 2024; Accepted: August 7 2024

ต้นทุนแรงงาน หรือการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยปัจจัยการผลิต นอกจากนี้ การวิเคราะห์ทั้งแบบบัญชีและเงินสดช่วยให้เกษตรกรเห็นภาพรวมทางการเงินที่ชัดเจนขึ้น ทั้งเงินสดที่ได้รับจริง และต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนธุรกิจและการลงทุนในระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ: ต้นทุน; ผลตอบแทน; ถั่วลิสง; กลยุทธ์เพิ่มรายได้

Abstracts

The objectives of this research are: 1) to analyze and compare accounting costs and returns with cash costs and returns from peanut cultivation, 2) to study the break-even point and evaluate the margin of safety in investment, and 3) to study and analyze income-increasing strategies for peanut farmers in Khok Faek Village, Nakhon Ratchasima Province. The study employs a mixed-method approach, combining qualitative research with participatory action research. The sample group consists of 20 peanut farmers in the area.

The research findings reveal that the accounting production cost is 10,047.20 baht per rai per year, which is higher than the cash cost of 6,603.48 baht per rai per year due to the inclusion of household labor costs and depreciation. As a result, the accounting gross profit is 7,677.80 baht per rai per year (43.32% of revenue), lower than the cash gross profit of 11,121.53 baht per rai per year (62.74% of revenue). The break-even analysis shows that the business revenue exceeds the break-even point by 16,830.27 baht per rai per year, with a margin of safety of 7,290.30 baht per rai per year, indicating good profitability.

The study of income-increasing strategies finds that peanut cultivation has interesting economic potential. Although labor costs account for a high proportion of 59.94% of accounting costs, the returns are still satisfactory, with an accounting net profit of 7,290.30 baht per rai per year (41.13% of revenue) and a cash net profit of 10,734.03 baht per rai per year (60.55% of revenue).

This information can be used for production planning, pricing, and developing strategies to increase farmers' efficiency and competitiveness, such as considering investments in technology to reduce labor costs or improving production processes to increase yield per unit of input. Moreover, analyzing both accounting and cash methods provides farmers with a clearer overall financial picture, showing both actual cash received and total costs incurred, which will be beneficial for long-term business planning and investment.

Keywords: Cost; Benefit; Peanut; Income Enhancement Strategies

บทนำ

การเกษตรเป็นรากฐานสำคัญของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ยังพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่เกษตรกรยังเผชิญความท้าทายหลายด้าน ทั้งต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ราคาผลผลิตที่ผันผวน และการขาดความรู้ในการบริหารจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้รายได้ไม่แน่นอนและคุณภาพชีวิตไม่ดีเท่าที่ควร การศึกษาในจังหวัดน่านและบุรีรัมย์พบปัญหาล้ำคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะต้นทุนค่าปุ๋ยและสารเคมีที่สูงขึ้น (กฤตวิทย์ สุขอึ้ง และธัญญรัตน์ ไชยปิง, 2564 : 29 - 30; บัญชา จันทราช, นิธิโรจน์ ศุภกฤษ สุวรรณกุล, ภาวิทย์หาญ พะนุรรัมย์, และศิริเพชร จำเริญสุข, 2567 : 131 - 133) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดการจัดการต้นทุนและการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางรายได้และความยั่งยืนในอาชีพ แนวทางแก้ไขที่น่าสนใจคือการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรผสมผสาน เพื่อลดต้นทุนเพิ่มรายได้ และสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มองหาทางเลือกใหม่ในการสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต เกษตรกรในพื้นที่นี้ปลูกข้าวเป็นหลัก และหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้วจะมองหารายได้เสริม หนึ่งในทางเลือกที่น่าสนใจคือการปลูกถั่วลิสง ซึ่งเป็นพืชที่มีความต้องการในตลาดสูง ใช้น้ำน้อย และเหมาะกับสภาพอากาศของภาคอีสาน จิราพร ประชาโชติ (2563 : 85 - 88) ได้ศึกษาความต้องการของเกษตรกรในอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการปลูกข้าวนาปรัง ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความสนใจในทางเลือกใหม่เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในช่วงหลังการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี เกษตรกรต้องการความรู้และการสนับสนุนในการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย เช่น พืชตระกูลถั่ว พืชผัก และพืชไร่อายุสั้น เพื่อเพิ่มรายได้และใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

การปลูกถั่วลิสงเป็นพืชทางเลือกหนึ่งที่ช่วยปรับปรุงคุณภาพดิน ทำให้ดินร่วนซุยขึ้น และเกษตรกรสามารถใช้เศษซากพืชเป็นปุ๋ยในนาข้าวได้ ช่วยลดต้นทุนการบำรุงดิน อย่างไรก็ตาม เกษตรกรในพื้นที่ยังขาดการเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตที่ครบถ้วน เช่น ไม่มีการคำนวณค่าแรงงานในครัวเรือน หรือค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ ทำให้ไม่ทราบต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริง มนสิข สิทธิสมบุรณ์พบว่า การปลูกถั่วลิสงช่วยปรับปรุงคุณภาพดินและลดต้นทุนการบำรุงดิน แต่เกษตรกรยังขาดการเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตที่ครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงได้ การจัดการข้อมูลทางการเงินและการตลาดดิจิทัลจึงมีความสำคัญในการเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร (มนสิข สิทธิสมบุรณ์, 2023 : 258-260)

การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกถั่วลิสงในพื้นที่บ้านโคกแฝก เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการใช้ถั่วลิสงเป็นกลยุทธ์เพิ่มรายได้ โดยจะศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิต วิเคราะห์ช่องทางการตลาด และศึกษาแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ผลการศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ ยังเป็นฐานข้อมูลสำหรับหน่วยงานภาครัฐในการพิจารณาโยบายส่งเสริมการ

ปลูกพืชหลากหลาย เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถพัฒนาการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางบัญชีกับต้นทุนและผลตอบแทนที่เป็นเงินสดจากการปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรหมู่บ้านโคกแฝก
2. เพื่อศึกษาจุดคุ้มทุนและประเมินส่วนเกินความปลอดภัยในการลงทุนปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรหมู่บ้านโคกแฝก
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กลยุทธ์การเพิ่มรายได้จากการปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรหมู่บ้านโคกแฝก จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในงานวิจัย คือ การวิจัยแบบผสมผสานด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพบูรณาการร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมวิจัย เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์

ประชากรในการวิจัยคือ กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสงบ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,196 คน (กรมการปกครอง, 2566,ออนไลน์) กำหนดกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีเลือกเฉพาะเจาะจงคุณสมบัติ คือ เป็นเกษตรกรที่ใช้พื้นที่ดินในช่วงหลังฤดูการเก็บเกี่ยวข้าว โดยเลือกปลูกพืชหมุนเวียนเป็นถั่วลิสงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน

เครื่องมือวิจัย ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง จำแนกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเฉพาะบุคคลมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และระบุข้อความ ส่วนที่ 2 ข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ระบุข้อความ และแบบปลายเปิด ในการเก็บข้อมูล

การหาคุณภาพเครื่องมือ คณะวิจัยดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถสาขาวิชาการบัญชี จำนวน 3 ท่าน พิจารณาในคะแนนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในด้านความเหมาะสมของภาษา พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงข้อคำถาม กำหนดเกณฑ์การพิจารณา 1 คะแนนเท่ากับ มีความเหมาะสม 0 คะแนน เท่ากับไม่แน่ใจ และ -1 คะแนน เท่ากับ ไม่เหมาะสม นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) โดยค่าที่ได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563: 95) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล ร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เพื่อค้นหาข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ต้นทุน และจัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดทำงบกำไรขาดทุนให้กับกลุ่มเป้าหมาย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยการหาค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา ในการสรุปค่าและประโยชน์จากการสัมภาษณ์ 2) ข้อมูลต้นทุนใช้การวิเคราะห์เพื่อจำแนกต้นทุนตามหน้าที่งาน ประกอบด้วย ต้นทุนการผลิต เท่ากับ วัตถุดิบทางตรงที่ใช้ บวก ค่าแรงงานทางตรงบวก ค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับต้นทุนการผลิตทางบัญชี บวก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เท่ากับต้นทุนรวมทางบัญชี หัก ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด เท่ากับ ต้นทุนรวมเป็นเงินสด 3) ข้อมูลผลตอบแทนใช้อัตราส่วนทางการเงินวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย (Weygandt, Kimmel, & Keiso, 2012: 664)

กำไรขั้นต้น (Gross Profit)	= รายได้จากการขาย - ต้นทุนขาย
กำไรสุทธิ (Net Profit)	= รายได้จากการขาย - ต้นทุนรวม
อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)	= (กำไรขั้นต้น x100) / รายได้จากการขาย
อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)	= (กำไรสุทธิ x100) / รายได้จากการขาย

4) ข้อมูลจุดคุ้มทุนโดยการจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับกิจกรรมเป็นต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ และใช้แนวคิดต้นทุน ปริมาณ กำไร คำนวณหากำไรส่วนเกินและจุดคุ้มทุน รวมถึงส่วนเกินความปลอดภัย (Weygandt, Kimmel, & Keiso, 2012: 238-241)

กำไรส่วนเกิน (Contribution Margin)	= รายได้จากการขาย - ต้นทุนผันแปร
อัตรากำไรส่วนเกิน (Contribution Margin Ratio)	= กำไรส่วนเกิน/รายได้จากการขาย
รายได้จากการขายที่คุ้มทุน (Break-even Point)	= ต้นทุนคงที่ / อัตรากำไรส่วนเกิน
ส่วนเกินความปลอดภัย (Margin of Safety)	= รายได้จากการขาย - รายได้จากการ

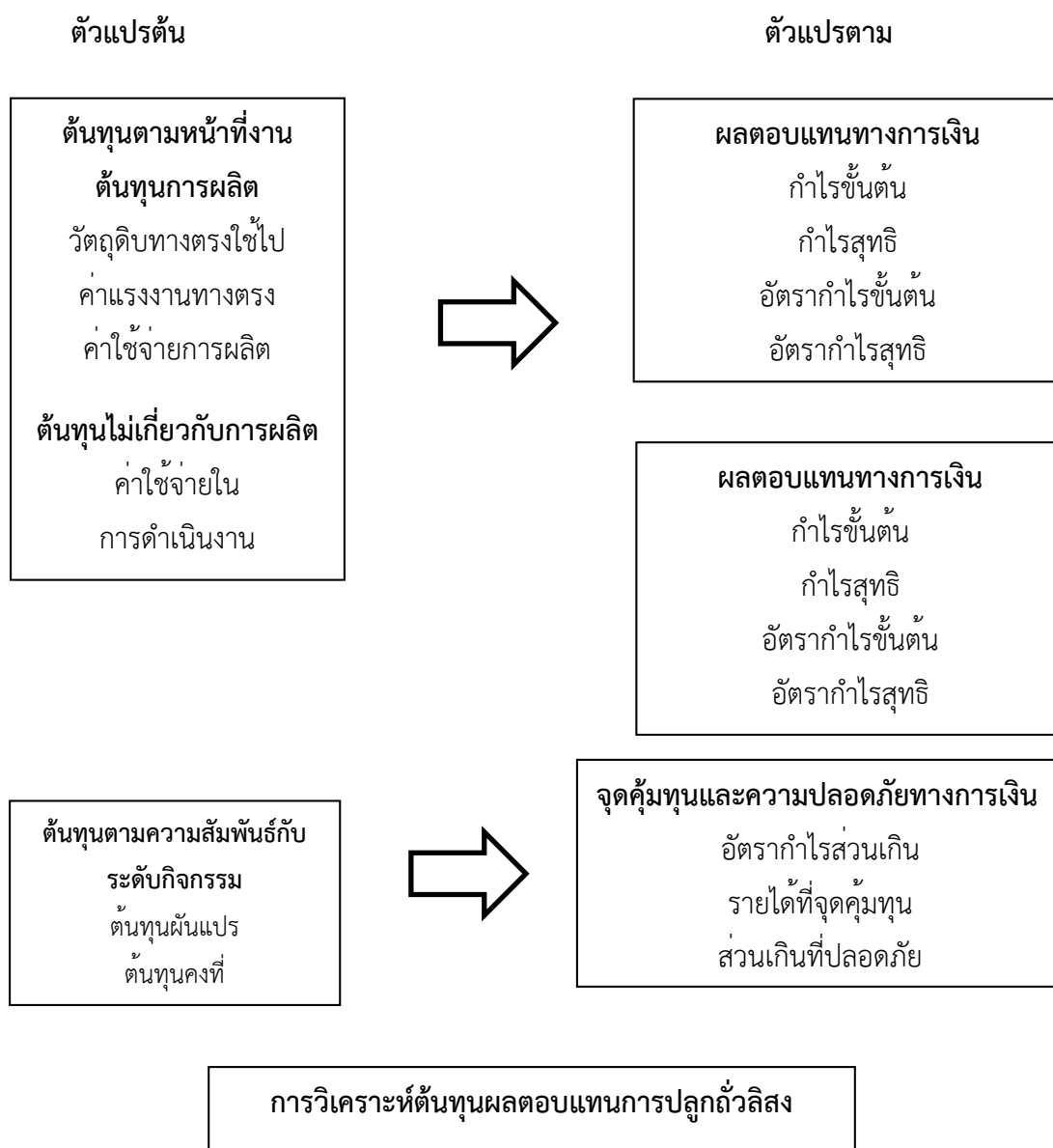
ขายที่จุดคุ้มทุน

ทั้งนี้ แสดงผลการวิจัยด้วยรูปแบบงบกำไรขาดทุน ตาราง ข้อความและสรุปผลเป็นตัวเลข พร้อมการบรรยายเชิงพรรณนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้คณะวิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรม จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนและการพัฒนากลยุทธ์เพิ่มรายได้สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงนั้น จำเป็นต้องพิจารณาหลายปัจจัยร่วมกัน ทั้งการบริหารต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาช่องทางการตลาด การศึกษาในพื้นที่เฉพาะเจาะจง เช่น บ้านโคกแฝก จังหวัดนครราชสีมา จะช่วยให้เข้าใจบริบทและความท้าทายเฉพาะของพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในท้องถิ่นต่อไป คณะวิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทบทวนวรรณกรรมได้สรุปข้อมูลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้สร้างเป็นกรอบแนวคิด แสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดนี้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปลูกถั่วลิสงในด้านต้นทุน ซึ่งจำแนกเป็นต้นทุนการผลิตและต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต (ตัวแปรต้น) และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งใน

ด้านการเงิน ได้แก่ กำไรขั้นต้น กำไรสุทธิ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ จุดคุ้มทุนและความปลอดภัยทางการเงิน (ตัวแปรตาม) ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และพัฒนากลยุทธ์เพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกรในพื้นที่ศึกษาได้

ผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนการปลูกถั่วลิสง กรณีศึกษาเกษตรกรเพิ่มรายได้ของเกษตรกรบ้านโคกแฝก จังหวัดนครราชสีมา แสดงผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้านโคกแฝกที่เลือกปลูกพืชหมุนเวียนระยะสั้นเป็น การปลูกถั่วลิสงหลังฤดูการเก็บเกี่ยวข้าว เพื่อเป็นทางเลือกสำคัญสำหรับเกษตรกรในการเพิ่มรายได้ จากการศึกษาพบว่าในปีการผลิต 2566 มีเกษตรกรจำนวน 20 รายเลือกปลูกถั่วลิสงเป็นพืชหมุนเวียน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68) อายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 53) และจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 37) มีที่ดินเป็นของตนเองร้อยละ 100 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 – 3 คนร้อยละ 90 แหล่งที่มาของเงินทุนคือ เงินตนเอง ร้อยละ 100 พื้นที่เพาะปลูกรวมทั้งสิ้น 46.50 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 8,150 กิโลกรัม คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ย 175.27 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่นำผลผลิตไปขาย (ร้อยละ 84) โดยเน้นการขายส่ง (ร้อยละ 78)

2. การต้นทุนจำแนกตามหน้าที่งาน พบว่า ต้นทุนการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบทางตรง คือ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี 2) ค่าแรงงานทางตรง คือ ค่าแรงงานไถสวน ค่าแรงงานหยอดเมล็ดพันธุ์ ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว ทั้งนี้ค่าแรงงานมีทั้งแรงงานจ้างและแรงงานในครัวเรือน โดยค่าแรงงานทั้งหมดคำนวณจากค่าจ้างแรงงานในพื้นที่วันละ 300 บาท และ3) ค่าใช้จ่ายการผลิต คือ ค่ายาปราบวัชพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าภาษีที่ดิน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร โดยค่าเสื่อมราคาบางส่วนให้การปลูกถั่วลิสงตามระยะเวลาการปลูกเฉลี่ย ส่วนต้นทุนไม่เกี่ยวกับการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายการขาย (ค่าขนส่งออก)

ต้นทุนการผลิตถั่วลิสงแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนตามหลักบัญชี โดยต้นทุนการผลิตตามหลักบัญชีเท่ากับ 10,042.20 บาทต่อไร่ ซึ่งรวมค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การเกษตรและค่าแรงงานในครัวเรือน ในขณะที่ต้นทุนการผลิตเป็นเงินสดเท่ากับ 6,603.48 บาทต่อไร่ ทั้งนี้ไม่รวมค่าแรงงานในครัวเรือน ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การเกษตร จะเห็นได้ว่าต้นทุนการผลิตทางบัญชีสูงกว่าต้นทุนการผลิตเป็นเงินสดอันเนื่องมาจากค่าใช้จ่ายแฝงและค่าใช้จ่ายทางบัญชีดังกล่าว แสดงโดยสรุปตามตารางที่

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตที่เป็นเงินสดและต้นทุนการผลิตทางบัญชี

กลุ่มเกษตรกรปลูกถั่วลิสงบ้านโคกแฝก				
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่/ปี)				
สำหรับรอบการผลิต 31 ธันวาคม 2566				
รายการ	ทางบัญชี		เป็นเงินสด	
	หน่วย : บาท	ร้อยละ	หน่วย : บาท	ร้อยละ
วัตถุดิบทางตรงใช้ไป				
ค่าเมล็ดพันธุ์	1,541.75		1,541.75	
ค่าปุ๋ยเคมี	<u>1,725.60</u>		<u>1,725.60</u>	
รวมวัตถุดิบทางตรงใช้ไป	3,267.35	32.52	3,267.35	49.48
ค่าแรงงานทางตรง				
ค่าจ้างแรงงาน	2,962.50		2,962.50	
ค่าแรงงานในครัวเรือน	<u>3,060.00</u>		0	
รวมค่าแรงงานทางตรง	6,022.50	59.94	2,962.50	44.86
ค่าใช้จ่ายการผลิต				
ค้ายาปราบวัชพืช	105.00		105.00	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	264.75		264.75	
ค่าภาษีที่ดิน	3.88		3.88	
ค่าเสื่อมราคา	<u>383.72</u>		0	
รวมค่าใช้จ่ายการผลิต	<u>757.35</u>	<u>7.54</u>	<u>373.63</u>	<u>5.66</u>
ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่/ปี)	<u>10,047.20</u>	<u>100.00</u>	<u>6,603.48</u>	<u>100.00</u>

จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตถั่วลิสงของกลุ่มเกษตรกร โดยแบ่งเป็นต้นทุนการผลิตทางบัญชีและต้นทุนการผลิตเป็นเงินสด สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2566 ส่วนแรกคือวัตถุดิบทางตรง ประกอบด้วยค่าเมล็ดพันธุ์และค่าปุ๋ยเคมี รวมเป็นเงิน 3,267.35 บาท ซึ่งเท่ากับทั้งต้นทุนทางบัญชีและต้นทุนเป็นเงินสด แต่สัดส่วนต่างกัน คือ ร้อยละ 32.52 สำหรับทางบัญชี และร้อยละ 49.48 สำหรับเงินสด

ส่วนที่สองคือค่าแรงงานทางตรง มีความแตกต่างชัดเจนระหว่างสองวิธี ต้นทุนทางบัญชีรวมค่าแรงงานในครัวเรือน ทำให้มียอดรวม 6,022.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 59.94 ส่วนต้นทุนเป็นเงินสดนับเฉพาะค่าจ้างแรงงาน 2,962.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.86

ส่วนสุดท้ายคือค่าใช้จ่ายการผลิตทางบัญชีรวมค่าเสื่อมราคา ทำให้มียอดรวม 757.35 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.54 ขณะที่ต้นทุนเป็นเงินสดไม่รวมรายการนี้ จึงเหลือ 373.63 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.66

สรุปแล้ว ต้นทุนทางบัญชีอยู่ที่ 10,047.20 บาทต่อไร่ต่อปี ส่วนต้นทุนเป็นเงินสดอยู่ที่ 6,603.48 บาท ความแตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นมูลค่าของทรัพยากรที่ใช้แต่ไม่ได้จ่ายเงินจริง เช่น แรงงานครอบครัวและค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์

ข้อมูลนี้มีประโยชน์สำหรับเกษตรกรในการวางแผนการเงินและตัดสินใจทางธุรกิจ โดยช่วยให้เห็นภาพรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด ทั้งที่จ่ายเป็นเงินสดและที่ไม่ได้จ่ายตรงๆ ซึ่งจะช่วยในการคำนวณผลกำไรและการตั้งราคาผลผลิตได้อย่างเหมาะสม

3. การศึกษาผลตอบแทนจากการปลูกถั่วลิสงในรอบการผลิตนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ เกษตรกรสามารถผลิตถั่วลิสงได้รวมทั้งสิ้น 7,560 กิโลกรัม โดยจำหน่ายในราคาส่ง 40 บาทต่อกิโลกรัม ราคาขายปลีก 60 บาทต่อกิโลกรัม ค่าขนส่งสินค้าไปขาย 1.67 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 2 งบกำไรขาดทุนแสดงกำไรขั้นต้น

รายการ	รายได้/ต้นทุนทางบัญชี (บาท/ไร่/ปี)	ร้อยละ	รายได้/ต้นทุนเป็นเงินสด (บาท/ไร่/ปี)	ร้อยละ	ส่วนต่าง
รายได้จากการขาย	17,725.00	100.00	17,725.00	100.00	0.00
หัก ต้นทุนการผลิตและขาย	<u>10,047.20</u>	<u>56.68</u>	<u>6,603.48</u>	<u>37.26</u>	<u>3,443.72</u>
กำไรขั้นต้น	7,677.80	43.32	11,121.53	62.74	3,443.72
หัก ค่าใช้จ่ายในการขาย	<u>387.50</u>	<u>2.19</u>	<u>387.50</u>	<u>2.19</u>	<u>0.00</u>
กำไรสุทธิ	<u>7,290.30</u>	<u>41.13</u>	<u>10,734.03</u>	<u>60.55</u>	<u>3,443.72</u>

ตารางที่ 2 งบกำไรขาดทุนแสดงกำไรขั้นต้น โดยเปรียบเทียบระหว่างวิธีทางบัญชีและวิธีกระแสเงินสด พบว่า รายได้จากการขายเท่ากันทั้งสองวิธีคือ 17,725 บาทต่อไร่ต่อปี แต่ต้นทุนการผลิตและขายแตกต่างกัน ทางบัญชีสูงถึง 10,047.20 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.68 ของรายได้ ส่วนเงินสดอยู่ที่ 6,603.48 บาท หรือร้อยละ 37.26 ความแตกต่างนี้เกิดจากการคิดค่าแรงงานในครอบครัวและค่าเสื่อมราคา ผลต่างของต้นทุนส่งผลให้กำไรขั้นต้นต่างกันมาก กำไรขั้นต้นทางบัญชีอยู่ที่ 7,677.80 บาท (ร้อยละ 43.32) ขณะที่กำไรขั้นต้นเงินสดสูงถึง 11,121.53 บาท (ร้อยละ 62.74) ส่วนต่างคือ 3,443.72 บาท

ค่าใช้จ่ายในการขายเท่ากันทั้งสองวิธีที่ 387.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.19 ของรายได้ เมื่อหักออกจากรายได้ขั้นต้น ทำให้ได้กำไรสุทธิที่ต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญ กำไรสุทธิทางบัญชีอยู่ที่ 7,290.30 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.13 ของรายได้ ส่วนกำไรสุทธิเงินสดสูงถึง 10,734.03 บาท หรือร้อยละ 60.55 ของรายได้ต่างกันถึง 3,443.72 บาท

ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าการคำนวณแบบเงินสดอาจทำให้เกษตรกรเข้าใจผิดว่ากำไรมากกว่าความเป็นจริง เพราะไม่ได้คิดต้นทุนแฝงบางอย่าง การพิจารณาทั้งสองแบบจะช่วยให้เห็นภาพรวมทางการเงินที่ชัดเจนขึ้น ทั้งเงินสดที่ได้รับจริงและต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนธุรกิจและการลงทุนในระยะยาว

4. การศึกษาจุดคุ้มทุนจะใช้แนวคิดต้นทุน ปริมาณ กำไร ซึ่งให้ความสำคัญกับการจำแนกต้นทุนตามลักษณะพฤติกรรมเพื่อคำนวณกำไรส่วนเกินและรายได้ ณ จุดคุ้มทุน แสดงดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับกิจกรรม

ต้นทุนตามพฤติกรรม	(บาท/ไร่/ปี)
ต้นทุนผันแปร	
วัตถุดิบทางตรงใช้ไป	3,267.35
ค่าแรงงานทางตรง	6,022.50
ค่ายาปราบวัชพืช	105.00
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	264.75
ค่าใช้จ่ายการขาย	<u>387.50</u>
รวมต้นทุนผันแปร	10,047.10
ต้นทุนคงที่	
ค่าภาษีที่ดิน	3.88
ค่าเสื่อมราคา	<u>383.72</u>
รวมต้นทุนคงที่	<u>387.60</u>
ต้นทุนรวม	<u>10,434.70</u>

จากตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนความสัมพันธ์กับระดับกิจกรรมการผลิตและขาย โดยแสดงต้นทุนในหน่วยบาทต่อไร่ต่อปี แบ่งต้นทุนออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ โดยต้นทุนผันแปรประกอบด้วย 5 รายการ ได้แก่ วัตถุดิบทางตรงใช้ไป (3,267.35 บาท) ค่าแรงงานทางตรง (6,022.50 บาท) ค่าปุ๋ยบำรุงพืช (105.00 บาท) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (264.75 บาท) และค่าใช้จ่ายการ

ขาย (387.50 บาท) รวมเป็น 10,047.10 บาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 96.29 ของต้นทุนรวม ส่วนต้นทุนคงที่ประกอบด้วยค่าภาษีที่ดิน (3.88 บาท) และค่าเสื่อมราคา (383.72 บาท) รวม 387.60 บาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 3.71 ของต้นทุนรวม ต้นทุนรวมทั้งหมดอยู่ที่ 10,434.70 บาทต่อไร่ต่อปี

การวิเคราะห์นี้สะท้อนให้เห็นว่ากิจการมีลักษณะที่ใช้ทรัพยากรแรงงานเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากค่าแรงงานทางตรงมีสัดส่วนสูงสุดในโครงสร้างต้นทุน ข้อมูลนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการ การวางแผนการผลิต การกำหนดราคา และการควบคุมต้นทุน นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การประเมินผลการดำเนินงาน และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน เช่น การพิจารณาลงทุนในเทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนแรงงาน หรือการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยปัจจัยการผลิต

ตารางที่ 4 งบกำไรขาดทุนแสดงกำไรส่วนเกิน

รายการ	ผลการดำเนินงาน		รายได้ที่จุดคุ้มทุน		ส่วนต่าง
	บาท/ไร่/ปี	ร้อยละ	บาท/ไร่/ปี	ร้อยละ	บาท/ไร่/ปี
รายได้จากการขาย	17,725.00	100.00	894.73	100	16,830.27
หัก ต้นทุนผันแปร	<u>10,047.10</u>	<u>56.68</u>	<u>507.13</u>	<u>56.68</u>	<u>9,539.97</u>
กำไรส่วนเกิน	7,677.90	<u>43.32</u>	387.60	<u>43.32</u>	7,290.30
หัก ต้นทุนคงที่	<u>387.60</u>		<u>387.60</u>		<u>0.00</u>
กำไรสุทธิ	<u>7,290.30</u>		<u>0.00</u>		<u>7,290.30</u>

ตารางที่ 4 งบกำไรขาดทุนแสดงกำไรส่วนเกินแสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการเกษตรกรรมหรือการผลิต โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบบาทต่อไร่ต่อปี ซึ่งประกอบด้วย ผลการดำเนินงาน รายได้ที่จุดคุ้มทุน และส่วนต่าง

ในส่วนของผลการดำเนินงาน พบว่ากิจการมีรายได้จากการขาย 17,725 บาท หักด้วยต้นทุนผันแปร 10,047.10 บาท (คิดเป็นร้อยละ 56.68 ของรายได้) ทำให้เหลือกำไรส่วนเกิน 7,677.90 บาท หลังจากหักต้นทุนคงที่ 387.60 บาท กิจการมีกำไรสุทธิ 7,290.30 บาท

ส่วนรายได้ที่จุดคุ้มทุนอยู่ที่ 894.73 บาท โดยมีต้นทุนผันแปร ณ จุดคุ้มทุน 507.13 บาท และต้นทุนคงที่ 387.60 บาท ซึ่งสอดคล้องกับต้นทุนคงที่ในส่วนผลการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ส่วนต่างแสดงให้เห็นว่ากิจการมีรายได้สูงกว่าจุดคุ้มทุน 16,830.27 บาท และมีส่วนเกินที่ปลอดภัยซึ่งเป็นส่วนต่างของรายได้ที่สูงกว่าจุดคุ้มทุน 7,290.30 บาท ซึ่งบ่งชี้ถึงความสามารถในการทำกำไรที่ดี

ข้อมูลนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการและการวางแผนกลยุทธ์ โดยช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจถึงโครงสร้างต้นทุน จุดคุ้มทุน และความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดราคา การควบคุมต้นทุน และการวางแผนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลกำไรในอนาคต

5. การศึกษาและวิเคราะห์กลยุทธ์การเพิ่มรายได้จากการปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรหมู่บ้านโคกแฝก จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลยุทธ์การเพิ่มรายได้จากการปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรหมู่บ้านโคกแฝกมีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจ โดยมีกำไรขั้นต้นทางบัญชี 7,677.80 บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 43.32 ของรายได้) และกำไรขั้นต้นเงินสดถึง 11,121.53 บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 62.74 ของรายได้) แม้ว่าต้นทุนแรงงานจะมีสัดส่วนสูง แต่การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนแสดงให้เห็นว่ากิจการมีรายได้สูงกว่าจุดคุ้มทุนมาก ซึ่งบ่งชี้ถึงความสามารถในการทำกำไรที่ดี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการปลูกถั่วลิสงเป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพสูงในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรบ้านโคกแฝก โดยมีกำไรขั้นต้นทางบัญชี 7,677.80 บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 43.32 ของรายได้) และกำไรขั้นต้นเงินสดถึง 11,121.53 บาทต่อไร่ต่อปี (ร้อยละ 62.74 ของรายได้) ความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างกำไรทางบัญชีและกำไรเงินสดนี้ เป็นผลมาจากการคำนวณต้นทุนแฝง เช่น ค่าแรงงานครอบครัวและค่าเสื่อมราคา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนสิข สิริสมบุญ (2566 : 260 -264) ที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มักไม่คำนวณต้นทุนแฝงเหล่านี้ ทำให้เข้าใจผิดว่ากำไรสูงกว่าความเป็นจริง การตระหนักถึงต้นทุนแฝงนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนธุรกิจและการตัดสินใจลงทุนในระยะยาว

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนแสดงให้เห็นว่ากิจการมีรายได้สูงกว่าจุดคุ้มทุนมาก (16,830.27 บาทต่อไร่ต่อปี) สะท้อนถึงความสามารถในการทำกำไรที่ดีและความยืดหยุ่นในการรับมือกับความผันผวนของตลาด อย่างไรก็ตาม พบว่าต้นทุนแรงงานมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 59.94 ของต้นทุนทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตวิทย์ สุขอึ้ง และธัญญรัตน์ ไชยปิง (2564 : 29 - 30) ที่พบว่าต้นทุนแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรรายย่อย ดังนั้น การพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ช่วยลดต้นทุนแรงงานจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาในอนาคต

ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการปลูกถั่วลิสงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรในการเพิ่มรายได้หลังฤดูเก็บเกี่ยวข้าว สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร ประชาโชติ (2563 : 85 - 86) ที่พบว่าเกษตรกรมีความสนใจในการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อเพิ่มรายได้และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การปลูกถั่วลิสงยังช่วยปรับปรุงคุณภาพดินและลดต้นทุนการบำรุงดิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำเกษตรแบบยั่งยืนในระยะยาว

สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรผสมผสานที่เน้นการลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ยังมีข้อจำกัดในด้านขนาดของกลุ่มตัวอย่างและระยะเวลาการศึกษา ซึ่งอาจส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและการนำไปประยุกต์ใช้ในวงกว้าง การวิจัยในอนาคตควรขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่และระยะเวลายาวขึ้น รวมถึงศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อความสำเร็จในการปลูกถั่วลิสง เช่น สภาพภูมิอากาศ โรคและแมลงศัตรูพืช และการเปลี่ยนแปลงของตลาด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้ การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสงเพื่อเพิ่มมูลค่า และการพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย อาจช่วยเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรมากขึ้น ทั้งนี้ การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาดและการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นอีกประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณาในการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่น่าเสนอ สามารถให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้:

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การปลูกถั่วลิสงของเกษตรกรหมู่บ้านโคกแฝก จังหวัดนครราชสีมา มีกำไรสุทธิสูงและมีจุดคุ้มทุนที่สามารถบรรลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรส่งเสริมการปลูกถั่วลิสงเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้สำหรับเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ ที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำกำไรและลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสงและการพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลายสามารถช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการสร้างช่องทางการตลาดใหม่ๆ ที่สามารถเพิ่มมูลค่าและขยายตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาดและการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยเหลือเกษตรกร ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการรวมกลุ่มและการสนับสนุนการทำงานร่วมกันของเกษตรกร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความยั่งยืนของการเกษตรในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 การขยายขอบเขตการศึกษา จากการศึกษาพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านขนาดของกลุ่มตัวอย่างและระยะเวลาการศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและการนำไปประยุกต์ใช้ในวงกว้าง ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมที่ขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่และระยะเวลาที่มากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืนต่อไป

2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปลูกถั่วลิสง ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปลูกถั่วลิสง เช่น สภาพภูมิอากาศ โรคและแมลงศัตรูพืช และการเปลี่ยนแปลงของตลาด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายการเกษตรในระยะยาว

2.3 การแปรรูปผลิตภัณฑ์และการพัฒนาช่องทางการตลาด ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสงเพื่อเพิ่มมูลค่า และการพัฒนาช่องทางการตลาดซึ่งอาจช่วยเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรมากขึ้น

2.4 การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร การรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาดและการแลกเปลี่ยนความรู้เป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรวมกลุ่มและการสนับสนุนการทำงานร่วมกันของเกษตรกร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความยั่งยืนของการเกษตรในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2566). สถิติการบริการด้านการทะเบียนราษฎร ปี 2566 : ประชากรบ้านโคกแฝก ตำบล ขามทะเลสอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา (stat_m66 file). ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2566 แหล่งที่มา : https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php
- กฤตวิทย์ สุขอึ้ง, & ธัญญรัตน์ ไชยปิง. (2564). ต้นทุนและผลตอบแทนของผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอ สองแคว จังหวัดน่าน. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 15(2), 27-37.
- จิราพร ประชาโชติ. (2563). ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการปลูกข้าวนาปรังของ เกษตรกร อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก : มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช).
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซิเนสส์แอร์แอนด์ดี.

- บัญชา จันทราช, นิธิโรจน์ ศุภกฤษ สุวรรณกุล, ภาวิชัยหาญ พะนุर्मัย, & ศิระเพชร จำเริญสุข. (2024). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความยั่งยืนของเกษตรกรรม แบบผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้าน ไทรงาม ตำบลนิคม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารสหวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 8 (1), 123-135.
- มนสิข สิริสมบุญ (2023). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถการใช้ดิจิทัลการทำตลาดเชิงรุกออนไลน์ของกลุ่มผู้ปลูกถั่วลิสง ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. *Journal of Social Science and Cultural*, 7 (12), 257-266.
- Jerry J. Weygandt, Paul D. Kimmel, and Donald E Kieso. (2012). *Managerial Accounting*, 6th ed. United States of America: John Wiley & Sons.